

**Segregujemy
i uczymy
segregować**

**ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY
CZYSTY REGION**

**ŻYJĘ
W DUCHU
EKO!**

www.czystyregion.pl

EKOPOSTAWY

1. Zapobiegam powstawaniu odpadów

2. Przygotowuję do ponownego użycia

3. Segreguję odpady

4. Kompostuję bioodpady

5. Właściwie postępuję z odpadami niebezpiecznymi

6. Nie zaśmiecam okolicy

7. Dbam o czyste powietrze

8. Daję przykład, jak żyć EKO!

ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Statystyczny Polak wytwarza w ciągu roku blisko 360 kg odpadów. I choć daleko nam do średniej europejskiej, to jednak nadrzędnym zadaniem każdego z nas powinno być życie, w którym ograniczamy idee konsumpcjonizmu na rzecz bycia EKO. W myśl tej zasady postępujmy tak, by produkować możliwie mało odpadów. Jest na to kilka sposobów:

- nie kupuj na zapas, zrób listę zakupów

- unikaj jednorazówek – weź swój kubek, nie bierz jedzenia na wynos

- zrezygnuj z foliówek

Ekowyzwanie: Zrób tekstylny, wielorazowy woreczek na warzywa i owoce!

Co jest potrzebne?

Kawałek starej firanki
o wymiarach
ok. 60 cm x 26 cm

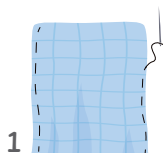
Nożyczki,
igła i nitka

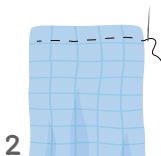
Tasiemka/sznurek
ok. 60 cm

Sposób przygotowania:

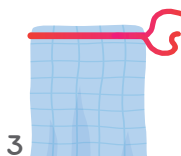
Rozłóż przed sobą firankę tak, by krótszy bok leżał przed Tobą. Po jej złożeniu otrzymasz prostokąt o wym. ok. 26 cm x 30 cm. Zszyj obie części materiału po obu bokach (1). Górną, „otwartą” część worka (ok. 1,5 cm od krawędzi) przesyj tak, by powstał „tunel” na tasiemkę (2). Uwaga, nie zszywaj ze sobą przodu i tyłu worka! W tunel wsuń tasiemkę – musi wystawać z obu stron (3). Gotowe! Możesz ze swoim firankowym, wielorazowym woreczkiem iść na zakupy (4)!

1

2

3

4

PRZYGOTOWUJĘ DO PONOWNEGO UŻYCIA

W hierarchii sposobów postępowania z odpadami na drugim miejscu, tuż po zapobieganiu ich powstawaniu, jest przygotowanie do ponownego użycia. Co to oznacza? Przedmioty, które stają się odpadami, nie zawsze trzeba wyrzucać. Można je naprawić, a jeśli są w dobrym stanie – sprzedać lub przekazać osobom, które będą z nich korzystały.

Niepotrzebne?
Nie wyrzucaj!
Przyda się komuś innemu!

Napraw,
sprzedaj, oddaj!

Nadaj „drugie życie”
niepotrzebnym
przedmiotom

Stosuj akumulatory
zamiast baterii

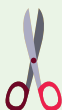

Ekowyzwanie: Stwórz karmnik z plastikowej butelki.

Co jest potrzebne?

Sznurek/drucik do
zawieszenia karmnika

Nożyczki

1 drewniana
łyżka

Butelka pet (1-1,5 l)

Ziarna

Sposób przygotowania:

W opróżnionej butelce wytnij niewielkie dwa otwory na różnych wysokościach, tak by drewniana łyżka przeszła „na wylot” pod lekkim kątem. Umieść łyżkę w otworach. Do butelki wsyp ziarno (musi być powyżej poziomu łyżki). Ziarna będą się wysypywały na umieszczoną pod kątem łyżkę. Zakręć butelkę. Wokół nakrętki owiń sznurek/drucik, tak by powstała „zawieszka”. Powieś karmnik na gałęzi i czekaj na skrzydlatych przyjaciół!

SEGREGUJĘ ODPADY

Odpady to znak naszej cywilizacji. Nawet prowadzenie życia w duchu zero-waste nie daje gwarancji, że wyeliminujemy je z naszego życia. A jeśli powstaną – segregujemy je do właściwych pojemników: żółtego, zielonego, niebieskiego i brązowego. Segregując odpady surowcowe, takie jak szkło, tworzywa sztuczne i metale oraz papier, sprawiamy, że zostaną one poddane recyklingowi, a więc powstaną z nich nowe, przydatne produkty. Natomiast efektem wydzielania bioodpadów będzie kompost. W ten sposób ratujemy zasoby naturalne!

Ekowyzwanie: Stwórz swój własny kącik do segregacji odpadów surowcowych: szkła, plastiku/metalu oraz papieru.

Co jest potrzebne?

3 kartony o wymiarach
min. 25x25x40 cm
(dł./szer./wys.)

Farby/bibuła lub papier w kolorach:
żółty, zielony, niebieski

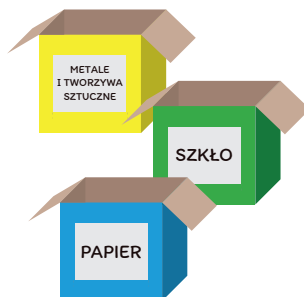
Pędzel
lub klej

Ołówek, kartki
(by stworzyć naklejki)

Sposób przygotowania:

Każdy karton pomaluj (lub obklej bibułą/papierem) na inny kolor. Na żółtym pojemniku przyklej kartkę z napisem METALE I TWORZYWA SZTUCZNE, na zielonym pojemniku – SZKŁO, a na niebieskim – PAPIER. Ustaw tak przygotowane pojemniki w jednym miejscu obok siebie i segreguj odpady, które wytwarzasz!

KOMPOSTUJĘ BIOODPADY

Odpady organiczne, biodegradowalne należy zbierać w oddzielnym pojemniku – w kolorze brązowym. Ale to niejedyńy sposób na zagospodarowanie tego typu odpadów. Tak naprawdę każdy może je również kompostować. W ogrodzie, na działce, a nawet na balkonie! Wystarczy wygospodarować trochę miejsca, a Twoimi bioodpadami zajmie się sama Matka Natura!

Kompostowanie w pigułce:

- znajdź odpowiednią lokalizację
(na uboczu, z przepuszczalnym podłożem)
- załóż kompostownik (kup lub wykonaj go samodzielnie)
- w kompostowniku umieszczaj tylko te odpady, które nadają się do kompostowania
- odpady układaj warstwowo
- zapewnij dostęp powietrza do kompostowanej masy, aby zapobiec gniciu
 - zapewnij właściwą wilgotność kompostu
– nie może on być ani za suchy, ani zbyt wilgotny
 - zadbaj o różnorodność i odpowiednią strukturę bioodpadów – nie dopuść, by w kompostowniku dominował jeden rodzaj odpadów, np. liście czy trawa
 - rozdrabniaj odpady – skróci to czas kompostowania
 - co jakiś czas przemieszaj odpady znajdujące się w kompostowniku
 - bądź cierpliwy – pełnowartościowy kompost otrzymasz dopiero po 12-18 miesiącach

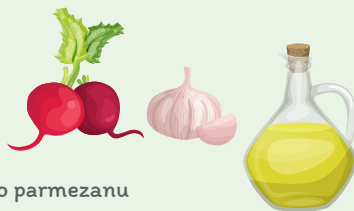
Wrzucaj luzem,
bez foliówki!

Ekowyzwanie: Zrób pyszne pesto z liści rzodkiewki!

Co jest potrzebne?

- liście z pęczka rzodkiewki
- 2 ząbki czosnku
- 4 łyżki uprażonych ziaren słonecznika
- 3 łyżki startego parmezanu
- 100 ml oliwy z oliwek
- sól i pieprz

Sposób przygotowania:

Wszystko wrzucić do naczynia i porządnie zmiksować blenderem! Smacznego!

WŁAŚCIWIE POSTĘPUJĘ Z ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI

PSZOK, czyli Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, to miejsce, w którym mieszkańcy – w ramach wnoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – mogą bezpłatnie oddać wytwarzane przez siebie, selektywnie zebrane odpady komunalne. To tutaj powinny trafić m.in. odpady niebezpieczne czy budowlane, których nie można wrzucać do zwykłych przydomowych koszy.

SZKŁO • butelki • słoiki • szklane opakowania po kosmetykach	PAPIER, TEKSTURA • gazety • kartony • pudełka • książki	TWORZYWA SZTUCZNE I METALE • butelki PET i inne opakowania z tworzyw sztucznych • opakowania po chemii gospodarczej i kosmetykach • puszki po konserwach i napojach • kartony po mleku i napojach	ODPADY NIEBEZPIECZNE • opakowania po farbach, olejach i innych odpadach niebezpiecznych • przeterminowane leki • środki chemiczne, detergenty • rozpuszczalniki • opakowania z pozostałościami po środkach ochrony roślin
ELEKTROŚMIECI • zużyty sprzęt RTV, AGD, komp. • świetlówki, żarówki LED • telefony kom. • zużyte baterie i akumulatory	ODPADY BIODEGRADOWALNE • skoszona trawa • liście • drobne gałęzie • surowe części warzyw i owoców (np. obierki) • kora, trociny	ZUŻYTE OPONY • opony od samochodów osobowych • opony od rowerów i motocykli • opony od wózków dziecięcych • opony z wózków inwalidzkich	
ODPADY POREMONTOWE • cegły, pustaki • gruz, beton • armatura sanitarna, płytki • dachówka	INNE • styropian opakowaniowy • miski, wiadra, doniczki • szyby • popiół i żužel		ODPADY WIELKOGABARYTOWE • stare meble • materace • dywany • wykładziny

Drobne elektroodpady można również umieszczać w specjalnych pojemnikach, np. w Międzygminnych Punktach Zbiórki Elektroodpadów. Takie "elektroszafy" rozmieszczone są w różnych miejscach na terenie Związku Międzygminnego „Czysty Region”.

Ekowyzwanie: Znajdź Międzygminny Punkt Zbiórki Elektroodpadów oraz PSZOK, które są zlokalizowane najbliżej Twojego miejsca zamieszkania. Wpisz ich adresy poniżej:

PSZOK

MPZE

NIE ZAŚMIECAM OKOLICY

Jak podaje GUS, aktualnie wielkość „dzikich” wysypisk śmieci w Polsce przekracza 200 ha! To tyle, ile wyniosłaby powierzchnia ponad 300 boisk do piłki nożnej. Takie nielegalne obiekty spotkać można m.in. w lasach, przydrożnych rowach czy na nieużytkach. Niestety, nie jest to tylko problem estetyczny. „Dziki” wysypiska mogą także stanowić poważne niebezpieczeństwo dla natury, w tym dla człowieka. Takie porzucone gdzie bądź odpady nie są zabezpieczone i powodują często skażenie gleby i wody. Są też siedliskiem wielu bakterii chorobotwórczych i groźnych grzybów. Nierzadko przez „dziki” wysypiska cierpią zwierzęta – traktując napotkane śmieci jako pożywienie. Stanowią one dla nich również pułapkę, która kaleczy ich ciało, czasem doprowadzając nawet do śmierci.

Pamiętaj, że za porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych grozi kara – nawet 5000 zł!

Ekowyzwanie: Zbierz grupę przyjaciół i idźcie w las/nad rzekę itp., aby sprzątnąć okolicę z pojedynczych odpadów. Większe lub niebezpieczne „znaleziska” zgłoś straży miejskiej lub do urzędu gminy.

DBAM O CZYSTE POWIETRZE

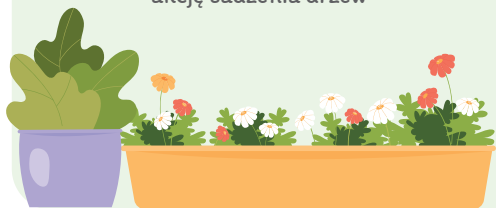
Czy wiesz, że Polska należy do niechlubnej czołówki krajów Unii Europejskiej, jeśli chodzi o zanieczyszczenie powietrza? Zła jakość powietrza, jaką oddychają mieszkańcy, oznacza nie tylko degradację środowiska, ale również poważne zagrożenie zdrowia, a nawet życia człowieka! Zjawisko zanieczyszczenia powietrza, generowane głównie przez spalanie złej jakości paliwa w piecach niespełniających jakichkolwiek norm emisyjnych, a także przez transport, nazywamy niską emisją. Do atmosfery przedostają się wówczas trujące substancje, które wpływają zarówno na nasze zdrowie, jak i otaczającą nas przyrodę. Należą do nich m.in.: tlenki węgla, siarki, azotu, pyły zawieszone, freony, metale ciężkie (rtęć, kadm, ołów), dioksyny i bardzo szkodliwy benzo(a)piren.

Nie spalaj odpadów w domowych piecach ani w ogniskach! Trujesz siebie i innych, ponadto łamiesz prawo!

Ekowyzwanie: Na poprawę jakości powietrza mają wpływ rośliny. Dlatego zadбай o to, by w Twoim otoczeniu ich nie brakowało. Jak zazielenić swoją okolicę?

- kup sadzonki drzew i krzewów, które posadzisz w swoim ogrodzie
- zazielen balkon i własne mieszkanie – kwiaty to nie tylko ładna ozdoba, ale też „pochłaniacz” zanieczyszczeń
- zrób we współpracy z nadleśnictwem akcję sadzenia drzew

DAJĘ PRZYKŁAD, JAK ŻYĆ EKO!

Chcesz, aby inni też postępowali ekologicznie? Daj im dobry przykład. Mówienie o właściwym postępowaniu w zakresie ochrony środowiska przynosi zazwyczaj mierne efekty, jeśli nie idą za tym czyny! Noś zawsze przy sobie torbę wielokrotnego użytku, stosuj bidon, wykorzystuj akumulatory zamiast baterii, segreguj odpady, oszczędzaj wodę i energię. Jeśli ktoś zobaczy Twoje ekonawyki, być może będzie chciał Cię naśladować?

Ekowyzwanie: Samodzielnie lub z grupą znajomych przygotujcie plakat, który będzie namawiał do postępowania w zgodzie ze środowiskiem. Mogą to być też humorystyczne „zawieszki” na drzwi sąsiadów, zachęcające do życia w duchu eko.

Zrezygnuj z foliówek.

Niepotrzebne? Oddaj potrzebującym.

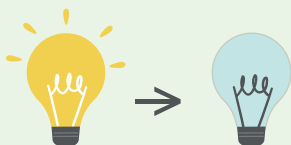
Segreguj i kompostuj odpady.

Wybierz prysznic zamiast kąpieli w wannie.

Unikaj jednorazówek.

Używaj bidonu.

Oszczędzaj energię.

Kupuj świadomie.

DETERGENTOM POWIEDZ „NIE”!

Czy wiesz, że większość detergentów jest bardzo szkodliwa dla środowiska? Dlatego w domu stosuj ekologiczne, a do tego proste w przygotowaniu środki do czyszczenia, szczególnie w kuchni i łazience. Takie „ekodoczyszczacze” doskonale radzą sobie z osadami z mydła, tłuszczu czy trudnymi zabrudzeniami. W dodatku błysk, który pozostaje na baterii łazienkowej, jest nieoceniony i żaden chemiczny środek tego nie zastąpi! W tym poradniku dowiesz się, jak przygotować domowe środki czystości z produktów, które posiadasz w domu. Są skuteczne i... tanie!

Ekowyzwanie: Wykorzystaj poniższe przepisy, aby Twój dom lśnił czystością – naturalnie!

1) Uniwersalny środek do czyszczenia kuchni i łazienki

Co jest potrzebne?

- 10 ml octu,
- kilka kropel płynu do mycia naczyń,
- 30 ml wody,
- kilka kropel cytryny (opcjonalnie dla zapachu).

Wlej ocet i wodę do butelki ze spryskiwaczem i potrząśnij. Następnie dodaj kilka kropel płynu do mycia naczyń oraz sok z cytryny i delikatnie wymieszaj. Wystarczy nałożyć mieszankę na brudną powierzchnię za pomocą gąbki, potem spłukać letnią wodą i wytrzeć do sucha.

2) Domowy płyn do mebli

Co jest potrzebne?

- 20 ml ciepłej wody,
- pół szklanki octu,
- 1 łyżka oliwy z oliwek,
- kilka kropel olejku eterycznego.

Połącz ze sobą składniki i wymieszaj je. Taka mikstura nie tylko usuwa kurz i brud z mebli, ale również zapobiega – przynajmniej częściowo – ponownemu zakurzeniu mebli.

3) Pasta z sody oczyszczonej na trudne zabrudzenia

Co jest potrzebne?

- 4 łyżeczki sody oczyszczonej
- woda w ilości, by stworzyć z tej mieszaniny konsystencję pasty

Taki środek ma wiele zastosowań:

- usuwa tłuszcz,
- odświeża m.in. lodówkę, piekarnik, pralkę,
- zmiękcza tkaniny,
- usuwa osad,
- pozbywa się pleśni.

**Segregujemy
i uczymy
segregować**

Związek Międzygminny „Czysty Region”
ul. Szkolna 15
47-225 Kędzierzyn-Koźle
e-mail: sekretariat@czystyregion.pl
www.czystyregion.pl

Telefony kontaktowe:
77 446 11 93, 77 446 11 97, 77 446 11 90

Kompleksowa kampania edukacyjna i informacyjna
Związku Międzygminnego „Czysty Region”
w zakresie gospodarowania odpadami, pod nazwą: „Odpady jako cenny surowiec”

Nr umowy: RPOP.05.02.00-16-0018/17-00

 Wydrukowano na papierze nadającym się do recyklingu.